

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 30.09.2004
COM(2004)620 végleges

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

**A felsőoktatás minőségének biztosítása területén megvalósuló európai együttműködésről
szóló, 1998. szeptember 24-i 98/561/EK tanácsi ajánlás végrehajtásáról**

1. BEVEZETÉS

1998. szeptember 24-én a Miniszterek Tanácsa elfogadta a felsőoktatás minőségének biztosítása területén megvalósuló európai együttműködésről szóló ajánlást¹. Az ajánlás felhívja a tagállamokat a minőségbiztosítási rendszerek támogatására, illetve új rendszerek létrehozására, valamint arra, hogy ösztönözzék a felsőoktatási intézmények és az illetékes hatóságok közötti együttműködést és tapasztalatcserét. Felkéri továbbá a Bizottságot, hogy támogassa az ilyen együttműködéseket, és készítsen jelentést az ajánlás célkitűzéseinek európai és tagállami viszonylatban történő megvalósításáról.

Az 1998-as tanácsi ajánlás nem kis részben annak az európai kísérleti projektnek az eredményeképp készült el, amelyet a Bizottság a kilencvenes években szervezett. Az ajánlás megalapozta az Európai Felsőoktatási Minőségbiztosítási Hálózat, az ENQA létrejöttét és folyamatos bővülését.

Két politikai fejlemény – a bolognai folyamat és a lisszaboni stratégia – új lendületet adott a minőségbiztosítás ügyének. Nemrégiben az európai oktatási és képzési rendszerek célkitűzéseikhez kapcsolódó részletes munkaprogram megvalósításáról szóló tanácsi és bizottsági közös időközi jelentés², melyet 2004 márciusában nyújtottak be, kiemelte a minőségbiztosítás jelentőségét. Az Európai Képesítési Keretrendszernek – amely mellett mind a bolognai folyamat, mind a lisszaboni stratégia keretében elkötelezték magukat a miniszterek – szintén nélkülözhetetlen eleme egy szigorú és jól áttekinthető minőségbiztosítási rendszer.

A jelentés két részből áll. Az első rész a „Minőségbiztosítási rendszerek létrehozása a tagállamokban” címet viseli, míg a második rész az európai és a nemzetközi együttműködést tárgyalja. A jelentés foglalkozik a „berlini mandátummal” is, amelyet az ENQA a bolognai nyilatkozatot aláíró államok minisztereitől kapott. Az ügynökségek országok szerinti áttekintését a melléklet tartalmazza.

2. Első rész: Minőségbiztosítási rendszerek létrehozása a tagállamokban

Összefoglalás

Csaknem valamennyi tagállam és európai ország létrehozott minőségbiztosítási rendszereket, illetve azok létrehozásán dolgozik. Bár az államok a munka különböző fázisaiban vannak és eltérő intenzitással dolgoznak, a minőségbiztosítást mindegyikük felsőoktatási rendszerük elengedhetetlen részének tekinti. A már létrejött rendszerek az 1998-as tanácsi ajánlásban meghatározott irányvonalak mentén működnek.

2.1. Ügynökségek létrehozása

Az ajánlás felhívja a tagállamokat, hogy támogassák a már meglévő, jól áttekinthető minőségbiztosítási rendszereket, illetve amennyiben szükséges, hozzanak létre újakat. Válaszként a felhívásra a legtöbb tagállam minőségbiztosítási

¹ A felsőoktatás minőségének biztosítása területén megvalósuló európai együttműködésről szóló, 1998. szeptember 24-i 98/561/EK tanácsi ajánlás (HL L 270., 1998.10.7., 56. o.). Lásd az 1. sz. mellékletet.

² „Oktatás és képzés 2010”. A lisszaboni stratégia sikere a sürgős reformokon múlik. http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/doc/jir_council_final.pdf

ügynöksége(ke)t hozott létre, melyek célja, hogy a minőséget külső értékelés révén javítsák. A tagállamok arra ösztönzik továbbá a felsőoktatási intézményeket, hogy hozzák létre saját, belső minőségbiztosítási mechanizmusait, amelyekre a külső értékelés is támaszkodhat.

A nemzeti felsőoktatási rendszer jellegzetességei hatással vannak arra, hogy milyen tulajdonban vannak az ügynökségek, mire terjed ki hatáskörük és mi áll tevékenységük középpontjában. Éppen ezért különböző modellek léteznek. Egyes országok olyan modellt választottak, amelyben egy központi akkreditációs ügynökség felügyel számos, szűkebb feladatkört ellátó értékelési, illetve akkreditációs ügynökséget. Más országokban egyetlen ügynökség van, amely a minőségbiztosításért, illetve akkreditációért felel.

A tanácsi ajánlás kimondja, hogy „a releváns struktúrák, a minőségbiztosításért felelős szervezet autonómiája és/vagy függetlensége (az eljárások és módszerek tekintetében) valószínűsíthetően hozzájárul a minőségbiztosítási eljárások eredményességéhez és az eredmények elfogadásához”. Ugyanakkor széles körben elfogadott, hogy az ügynökségeknek szoros kapcsolatban kell lenniük a felsőoktatási intézményekkel, valamint megfelelően figyelembe kell venniük a társadalom, az állami és magánszponzorok, a diákok, a szülők és a munkaerőpiac igényeit.

A nemzeti és a regionális ügynökségek mellett számos szakmai akkreditációs szervezet is működik (pl. mérnökök, orvosok, könyvelők akkreditációs szervezetei). Ezek már jóval a tanácsi ajánlás előtt is léteztek, működésüket a tanácsi ajánlás nem befolyásolta. Azonban léteznek hasonlóságok és szinergiás lehetőségek, amelyeket érdemes feltárni. Vonatkozik ez az olyan nemzetközi akkreditációs ügynökségekre, illetve testületekre is, mint az európai EQUIS (üzleti tudományok), valamint az amerikai AACSB (üzleti tudományok) és ABET (műszaki akkreditáció az USA-ban, illetve segítségnyújtás akkreditációs rendszerek fejlesztése területén egyéb országokban) ügynökség.

2.2. Értékelési típusok

Nyolc értékelési, illetve akkreditációs típus különböztethető meg: Tantárgyi értékelés, programértékelés, intézményértékelés, programakkreditáció, intézményi akkreditáció, intézményi audit (belső minőségbiztosítási mechanizmusok ellenőrzése), referencia alapú tantárgyi értékelés, valamint referencia alapú programértékelés. A leggyakoribb továbbra is a programértékelés, ezt követi szorosan a programakkreditáció, a harmadik legnépszerűbb típus pedig az intézményi audit. Ezenél újabb keletű a referencia alapú programértékelés, illetve a referencia alapú tantárgyi értékelés iránt mutatott érdeklődés, amelyek azt kívánják feltárni, melyek az adott területen legjobban bevált módszerek. A fejlődés egyértelműen az értékelési típusok differenciálódása felé mutat, és a legtöbb ügynökség rendszeresen több különböző értékelésfajtát is alkalmaz.

2.3. Kritériumok és módszerek

A Tanács ajánlása szerint a minőségbiztosítási rendszereknek az ajánlás mellékletében felsorolt jellemzőkön kell alapulniuk. Az ügynökségek munkájukban általánosságban véve szem előtt tartják ezeket, bár a megvalósítás eltérhet a nemzeti és intézményi háttér függvényében. A következő szakasz röviden elemzi a megvalósítást:

Kritériumok

Az ajánlás a minőségbiztosítási kritériumokat szorosan az adott intézményhez rendelt, a társadalom és a munkaerőpiac igényeit szem előtt tartó célokhoz köti. Az ENQA-felmérés³ szerint egyértelmű eltolódás figyelhető meg az értékelési és akkreditálási folyamatokban az intézmény deklarált céljain alapuló értékeléstől az objektívebb, külső kritériumok és követelmények alkalmazása felé. Ezek lehetnek alapkövetelmények, átlagos követelmények, illetve igényesebb, szigorúbb követelmények, amelyek célja a kiváló minőség elismerése.

Az intézmények önértékelése

A legtöbb értékelési és akkreditációs rendszer megköveteli az önértékelést. Az önértékelési munkacsoport többnyire igazgatási vezetőkől és oktatási személyzetből áll. Diákok csak ritkán vesznek részt benne. Az adminisztratív személyzet és a diákok részvétele eltérő.

Szakértői csoport helyszíni látogatása

A helyszíni látogatás állandó eleme az értékelési folyamatnak. A látogatás során találkozókra és elbeszélgetésekre, többnyire a létesítmény megtekintésére, a felső vezetéssel való találkozókra és a dokumentáció vizsgálatára kerül sor.

A szakértői csoport összetétele

Valamennyi ügynökség külső szakértőkkel dolgozik, és gyakran nemzetközi szakértők is részt vesznek a szakértői bizottságban. Különösen igaz ez olyan esetekben, amikor közös nyelvvél rendelkező szomszédos országokról van szó. Az eseteknek kevesebb, mint a felében vannak be foglalkoztatási szakértőket, még kevesebb esetben hívnak meg szakmai szervezeteket, diákokat és végzett hallgatókat. Nem túl gyakori, de növekvő tendenciát mutat a külföldiek bevonása az ügynökségek irányító testületébe.

Jelentés és további munka

Az értékelésről és az akkreditációról bár nem mindig, de a legtöbb esetben jelentést tesznek közzé. Általános gyakorlat, hogy a jelentés megjelenését megelőzően egyeztetnek az értékelt intézményekkel. Az esetek háromnegyed részében az intézmények feladata az ajánlások feldolgozása; az esetek felében ez a felelősség az ügynökségekre és a kormányra is kiterjed.

3. Második rész: Európai és nemzetközi együttműködés

Összefoglalás

A legtöbb ország változó mértékben, de részt vesz kétoldalú, többoldalú, európai és nemzetközi együttműködésben a minőségbiztosítás és az akkreditáció területén. Ezek a határokon átnyúló kezdeményezések hasonló célokat követnek: összehasonlítható kritériumok és módszerek meghatározásán, valamint a minőségbiztosítási

³

Lásd a 9. lábjegyzetet.

ügynökségek hatékony működésének elősegítésén dolgoznak annak érdekében, hogy javuljon az áttekinthetőség, és ezzel végső soron fokozódjon a minőségbiztosítási rendszerek és az értékelés kölcsönös elismerése.

3.1. Kétoldalú és regionális együttműködés

Belgium (Flandria) és Hollandia kormánya úgy határozott, hogy közös akkreditációs rendszerbe építi be minőségbiztosítási tevékenységét. Tizenkét ország⁴ minőségbiztosítási ügynökségei és felsőoktatási hatóságai döntöttek úgy, hogy létrehozzák a Közös Minőségbiztosítási Kezdeményezést (Joint Quality Initiative), azaz egy olyan informális hálózatot, amelynek keretében együttműködnek az európai alapszakok és mesterképzések minőségbiztosításának és akkreditációjának területén. Nyolc ország⁵ 13 ügynöksége döntött úgy, hogy megalapítja az Európai Akkreditációs Konzorciumot (European Consortium for Accreditation, ECA), amely a minőségbiztosítási folyamat akkreditációs vonatkozásaira összpontosít és a tagországok minőségbiztosítási rendszereinek és döntéseinek kölcsönös elismerését tűzte ki célul 2007-re. A Közép- és Kelet-európai Felsőoktatási Minőségbiztosítási Ügynökségek Hálózata (Network of Central and Eastern European Quality Assurance Agencies in Higher Education, CEE Network) 18 ügynökség⁶ a tagja, az öt skandináv ország⁷ pedig 2003-ban döntött úgy, hogy a Skandináv Felsőoktatási Minőségbiztosítási Hálózat keretében teszi hivatalossá együttműködését. Valamennyi fentebbi csoportosulás tagjai olyan ügynökségek, amelyek tagjai a átfogó Európai Felsőoktatási Minőségbiztosítási Hálózatnak (ENQA) is.

3.2. Európai Felsőoktatási Minőségbiztosítási Hálózat (ENQA)

Az ENQA az 1998-as tanácsi ajánlás közvetlen következményeként jött létre, ezért egyrészt európai viszonylatban az ajánlás legkonkrétabb eredményének tekinthető, másrészt pedig későbbi fejlemények kiindulópontjául szolgál, illetve azok fő mozgatórugója. A 2004. júniusi ENQA-Közgyűlés úgy határozott, hogy tagságát kiterjeszti a bolognai nyilatkozatot aláíró valamennyi, szám szerint 40 állam ügynökségeire, továbbá reformokat vezet be annak érdekében, hogy az ENQA eleget tudjon tenni jövőbeli feladatainak: szolgáltatásokat tudjon nyújtani tagjainak és az európai minőségbiztosítási rendszerek kölcsönös elismerésén dolgozzon.

Az ENQA szoros együttműködésbe kezdett az ENIC és a NARIC bizonyítványértékelő hálózatokkal, hogy feltárja, hogyan gyorsítja fel a minőséggel kapcsolatos jobb tájékoztatás a diplomák és a tanulmányi időszakok elismerését, különösen a transznacionális oktatásban. Az ENQA tagjai révén tervezi a transznacionális értékelések megkönnyítését, mindenekelőtt a közös és kettős diplomák transznacionális értékelésének elősegítését.

⁴ Ausztria, Belgium (Flandria), Dánia, Németország, Írország, Olaszország, Hollandia, Norvégia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Egyesült Királyság.

⁵ Ausztria, Belgium (Flandria), Németország, Írország, Hollandia, Norvégia, Spanyolország, Svájc.

⁶ Ausztriából, Bulgáriából, a Cseh Köztársaságból, Horvátországból, Észtországból, Németországból (Bajorországból), Magyarországról, Lettországból, Litvániából, Macedóniából, Lengyelországból, Romániából, Oroszországból, Szlovákiából, Szlovéniából.

⁷ Dánia, Finnország, Izland, Norvégia és Svédország.

3.3. Hálózatok a felsőoktatásban

A tanácsi ajánlás felszólít a transznacionális minőségbiztosítás terén együttműködni kívánó felsőoktatási intézmények támogatására. E tekintetben számos kezdeményezés indult vagy kapott új lendületet az ajánlás, illetve a párhuzamosan futó bolognai folyamat által gyakorolt nyomás hatására.

Az Európai Egyetemek Szövetsége (European University Association, EUA) transznacionális intézményértékelési programot működtet, melynek célja, hogy támogassa a tagokat abban, hogy az intézmény egésze felelősséget vállaljon a folyamatos minőségbiztosításért és minőségjavításért. Az EUA részt vesz továbbá a Bizottság által támogatott „Minőségkultúra” projektben, melynek keretében egyetemek csoportjai egymást támogatják belső minőségbiztosítási mechanizmusok bevezetésében, a minőség javításában, valamint a külső értékelésekre való eredményesebb felkészülésben.

Nemzetközi szinten a Felsőoktatási Minőségbiztosítási Ügynökségek Nemzetközi Hálózata (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education, INQAAHE) kézikönyvet készít a bevált gyakorlatról ügynökségek számára, a Nemzetközi Rektori Konferencia (International Association of University Presidents, IAUP) pedig olyan „nemzetközi minőségügyi nyilvántartás” megvalósíthatóságát vizsgálja, amely a minőségbiztosítási ügynökségeket tartalmazná.

3.4. Európa Tanács

A felsőoktatási képesítéseknek az európai régióban történő elismeréséről szóló európa tanácsi és UNESCO egyezmény⁸ szerint valamennyi ország elismeri hasonlóan a saját rendszerében meglévő képesítéseknek megfelelő képesítéseket, hacsak nem lényeges különbségek mutathatók fel a saját maga által nyújtott képesítések és az elismerendő képesítések között. E lényeges különbségek közé tartozhat a tanítás és a tanulás minősége. Ezért bír nagy jelentőséggel a minőségbiztosítási szakemberek (az ENQA-hálózat) és a bizonyítványértékelési szakemberek (az EU NARIC-hálózata és az Európa Tanács és az UNESCO-CEPES ENIC-partnerhálózata) között nemrégiben létrejött szoros együttműködés.

3.5. Az OECD és az UNESCO

Az OECD és az UNESCO a transznacionális felsőoktatásra vonatkozó, mindenekelőtt a minőségbiztosításra irányuló nem kötelező jellegű fogyasztóvédelmi irányelvek kidolgozásában működik együtt.

Az UNESCO létrehozta a Minőségbiztosítási, Akkreditációs és Képesítéselismerési Nemzetközi Fórumot (Global Forum on Quality Assurance, Accreditation and Recognition), amely már létező regionális diploma-elismerési hálózatokra és egyezményekre épül. Európában az UNESCO-CEPES egy projekten dolgozik,

⁸ <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=165&CM=8&DF=10/02/04&CL=ENG>

melynek keretében olyan felsőoktatási mutatókat gyűjtenek, amelyek hasznosak lehetnek a minőségbiztosítás és az értékelés során.

4. A berlini mandátum

2003. szeptember 19-én 40, a bolognai nyilatkozatot aláíró állam felsőoktatásért felelős minisztere találkozott Berlinben. A találkozón nyilatkozatot fogadtak el, amelyben felszólították az ENQA-t, hogy „tagjain keresztül, az EUA-val, az EURASHE-vel és az ESIB-bel együttműködésben dolgozzon ki közös megegyezésen alapuló minőségbiztosítási követelményeket, eljárásokat és irányelveket; tárja fel, hogyan biztosítható a minőségbiztosítási és/vagy akkreditációs ügynökségek, illetve testületek megfelelő felülvizsgálati rendszere kölcsönös ellenőrzés révén („peer review”); valamint a további munkával megbízott csoporton keresztül számoljon be 2005-ben a minisztereknek”.

Két, az ENQA által kijelölt munkacsoport foglalkozik a mandátum különböző elemeivel. Az egyik munkacsoport a követelményeket, eljárásokat és irányelveket dolgozza ki, míg a másik a megfelelő kölcsönös felülvizsgálati rendszer kialakításán dolgozik. A szakértők már létező tanulmányokra, valamint a regionális (Észak- és Kelet-Európa) és szakosodott (Európai Akkreditációs Konzorcium) hálózatokba szerveződött ENQA és tagjai tapasztalataira építenek. Megvizsgálják az EUA intézményértékeléseit, az európai oktatási rendszereket összehangoló projekt (Tuning Project)⁹ kompetencia alapú megközelítését, valamint a tantárgyspecifikus szakmai akkreditációs ügynökségek munkáját. Figyelembe veszik a világ más részein, mindenekelőtt az Egyesült Államokban felhalmozódott tapasztalatokat is.

Az ENQA beszámol tevékenységéről a bolognai folyamatot kísérő munkacsoportnak, és 2005 elejére, a 2005. májusi bergeni miniszteri találkozót megelőzően előzetes zárójelentést készít.

5. Összefoglalás

Az 1998-as tanácsi ajánlás végrehajtása kifejezetten eredményes volt, hiszen a legtöbb állam valóban bevezetett minőségbiztosítási rendszert, és az európai együttműködés is intenzív volt a minőségbiztosítás területén. A minőségbiztosítással kapcsolatos munka szemmel láthatólag külön lendületet kapott annak következtében, hogy a minőségbiztosítás ügye központi helyet kapott a bolognai folyamatban és a lisszaboni stratégiában egyaránt, továbbá azáltal, hogy elismerték a kialakulóban lévő Európai Képesítési Keretrendszer egyik alapvető elemének.

Jelentős erőfeszítésekre került sor a kétoldalú és a regionális kapcsolatokban annak érdekében, hogy megteremtődjön a bizalom légköre, amely elősegítené a minőségbiztosítási rendszerek és értékelések kölcsönös elismerését. Az ENQA-nak Berlinben adott mandátum hasonlóan kedvező hatásokkal járhatna tágabb körben, európai szinten.

Eljött az a pillanat, amikor döntő lépéseket kell tennünk, hogy sor kerülhessen a minőségbiztosítási és akkreditációs rendszerek és értékelések valóban kölcsönös

⁹ Deusto Egyetem, Bilbao, Spanyolország (www.relint.deusto.es/TuningProject/index.htm) vagy Groningeni Egyetem, Hollandia (www.let.rug.nl/TuningProject/index.htm)

elismerésére, és hogy a minőségbiztosítás eredményesen hozzájárulhasson közös célunkhoz: az európai felsőoktatás „nemzetközi minőségreferenciává” tételéhez. Eredményeket ezen a fontos területen is el lehet és el is kell érni.

Mellékletek

1. Berliini közlemény, részlet a minőségbiztosításról
2. Minőségbiztosítási ügynökségek országok szerint

„Az Európai Felsőoktatási Térség megvalósítása”

**A felsőoktatásért felelős miniszterek konferenciáján
(Berlin, 2003. szeptember 19.)
kiadott nyilatkozat**

Részlet a minőségbiztosításról

„Bebizonyosodott, hogy a felsőoktatás minősége az Európai Felsőoktatási Térség megvalósításának központi kérdése. A miniszterek elkötelezik magukat a minőségbiztosítás továbbfejlesztésének támogatása mellett intézményi, nemzeti és európai viszonylatban egyaránt. Kiemelik annak szükségességét, hogy megteremtődjenek a minőségbiztosítás közös kritériumai és módszerei.

A miniszterek hangsúlyozzák továbbá, hogy – az intézményi autonómia elvével összhangban – a felsőoktatási minőségbiztosításban a felelősség elsődlegesen maguké az intézményeké, és ez adja a felsőoktatási rendszer tényleges elszámoltathatóságának alapját a nemzeti minőségbiztosítási keretben.

Ezért a miniszterek megállapodnak abban, hogy 2005-re a nemzeti minőségbiztosítási rendszereknek ki kell terjedniük az alábbiakra:

- Az érintett testületek és intézmények feladatainak meghatározása.
- Programok vagy intézmények értékelése, beleértve a belső értékelést, a külső felülvizsgálatot, a diákok részvételét és az eredmények közzétételét.
- Akkreditációs, minősítési vagy hasonló eljárási rendszer.
- Nemzetközi részvétel, együttműködés és hálózatépítés.

Európai viszonylatban a miniszterek felszólítják az ENQA-t, hogy tagjain keresztül, az EUA-val, az EURASHE-vel és az ESIB-bel együttműködésben dolgozzon ki közös megegyezésen alapuló minőségbiztosítási követelményeket, eljárásokat és irányelveket; tárja fel, hogyan biztosítható a minőségbiztosítási és/vagy akkreditációs ügynökségek, illetve testületek megfelelő felülvizsgálati rendszere kölcsönös ellenőrzés révén („peer review”); valamint a további munkával megbízott csoporton keresztül számoljon be 2005-ben a minisztereknek.”

2. melléklet

Felsőoktatási minőségbiztosítási ügynökségek országok szerint

Country	Agency	Scope	Main evaluation type
Albania	Accreditation Agency of Higher Education, Accreditation Council	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation and accreditation
Austria	Fachhochschulrat – www.fhr.ac.at	National, non-university sector	Institutional and programme evaluation, programme accreditation
Austria	Österreichischer Akkreditierungsrat – www.akkreditierungsrat.at	National, private universities	Institutional accreditation, programme accreditation
Belgium (Flanders)	Flemish Inter-university Council – www.vlir.be	Regional, university sector	Programme evaluation
Belgium (Flanders)	Council of Flemish Institutes for Higher Education – www.vlhora.be	Regional, non-university sector	Programme evaluation
Belgium	Conseil des Recteurs (CRef)	University sector	Programme evaluation
Bulgaria	National Evaluation and Accreditation Agency at the Council of Ministers – http://www.neaa.government.bg	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation and accreditation
Croatia	National Council for Higher Education	National, university and non-university sectors	Programme evaluation in function of accreditation by ministry
Cyprus	Council of Educational Evaluation – sekap@cytanet.com.cy	National, non-university sector	Programme evaluation, programme accreditation
Czech Republic	Accreditation Commission – www.msmt.cz/DOMEK/default.asp?CAI=2856	National, university and non-university sectors	Programme accreditation

Country	Agency	Scope	Main evaluation type
Denmark	Danish Evaluation Institute – www.eva.dk	National, university and non-university sectors	Programme evaluation and accreditation, institutional evaluation
Estonia	Estonian Higher Education Accreditation Centre – www.ekak.archimedes.ee	National, university and non-university sectors	Programme accreditation
Finland	Finnish Higher Education Evaluation Council – www.finheec.fi	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation
France	Comité National d'Évaluation – www.cne-evaluation.fr	National, university sector	Institutional evaluation
France	Inspection générale de l'administration de l'éducation nationale et de la recherche (IGAENR) – www.education.gouv.fr	National, university and non-university	Institutional evaluation
Germany	Akkreditierungsrat – www.akkreditierungsrat.de	National, university and non-university sectors	Meta-accreditation
Germany	Zentrale Evaluations- und Akkreditierungsagentur (ZevA) – www.zeva.uni-hannover.de	Regional, university and non-university sectors	Programme accreditation
Germany	Akkreditierungs-, Zertifizierungs- und Qualitätssicherungs-Institut (ACQUIN) - www.acquin.org	Regional, university and non-university sectors	Programme accreditation
Germany	Agentur für Qualitätssicherung durch Akkreditierung von Studiengängen (AQAS) – www.aqas.de	Regional, university and non-university sectors	Programme accreditation

Country	Agency	Scope	Main evaluation type
Germany	Akkreditierungsagentur für Studiengänge der Ingenieurwissenschaften, der Informatik, der Naturwissenschaften und der Mathematik (ASIIN) – www.asiin.de	Regional, university and non-university sectors, subject-specific	Programme accreditation
Germany	Akkreditierungsagentur für Studiengänge im Bereich Heilpädagogik, Pflege, Gesundheit und Soziale Arbeit (AHPGS) – www.ahpgs.de	Regional, university and non-university sectors, subject-specific	Programme accreditation
Germany	Stiftung Evaluationsagentur Baden-Württemberg (EVALAG) – www.evalag.de	Regional, university and non-university sectors	Programme evaluation
Germany	Foundation for International Business Administration Accreditation – www.fibaa.de	Regional, university and non-university sectors, subject-specific	Programme accreditation
Hungary	Hungarian Accreditation Committee (HAC) – www.mab.hu	National, university and non-university sectors	Programme and institutional accreditation
Iceland	Division of Evaluation and Supervision – http://mrn.stjr.is	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation
Ireland	Higher Education and Training Awards Council (HETAC) www.hetac.ie	National, non-university sector	Programme and institutional evaluation and accreditation
Ireland	Higher Education Authority – www.heai.ie	National, university sector	Institutional evaluation, meta-evaluation

Country	Agency	Scope	Main evaluation type
Ireland	National Qualification Authority of Ireland – www.ngai.ie	National, non-university sector	Institutional evaluation
Italy	National Committee for the Evaluation of the University System – www.vsu.it	National, university sector	Programme and institutional evaluation, institutional accreditation
Latvia	Higher Education Quality Evaluation Centre - www.aiknc.lv	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation and accreditation
Lithuania	Lithuanian Centre for Quality Assessment in Higher Education – www.skvc.lt	National, university and non-university sectors	Programme evaluation and accreditation
Macedonia	Ministry of Education and Science, Accreditation Board	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation and accreditation
Netherlands	Inspectorate of Higher Education – www.owinsp.nl	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation, meta-evaluation
Netherlands	Netherlands Quality Agency – www.hbo-raad.nl	National, non-university sector	Programme evaluation
Netherlands	Netherlands Accreditation Organisation – www.nao-ho.nl	National, university and non-university sectors	Programme accreditation
Netherlands	Quality Assurance Netherlands Universities (QANU) – www.qanu.nl	National, university sector	Programme evaluation

Country	Agency	Scope	Main evaluation type
Norway	Norwegian Agency for Quality Assurance in Education (NOKUT) – www.nokut.no	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation and accreditation
Poland	National General Accreditation Commission – www.men.waw.pl	National, university and non-university sectors	Programme and institutional accreditation
Poland	University Accreditation Commission – http://main.amu.edu.pl/~ects/uka/uka.html	National, university sector	Programme accreditation
Poland	Association of Management Education Forum – www.semforum.org.pl	National, private university and non-university sectors, subject-specific	Programme evaluation and accreditation
Portugal	National Council for Evaluation of Higher Education (CNAVES) – www.cnaves.pt	National, university and non-university sectors	Institutional evaluation
Romania	National Council for Academic Assessment and Accreditation – www.cneaa.ro	National, university and non-university sectors	Programme and institutional accreditation
Slovakia	Accreditation Commission – www.akredkom.sk	National, university and non-university sectors	Programme and institutional accreditation
Slovenia	Council for Higher Education	National, university and non-university sectors	Institutional accreditation
Slovenia	Higher Education Quality Assessment Commission (HEQAC)	National, university and non-university sectors	Programme and institutional evaluation

Country	Agency	Scope	Main evaluation type
Spain	National Agency for Quality Assessment and Accreditation (ANECA) – www.aneqa.es	National, university sector	Programme and institutional evaluation and accreditation
Spain	Agency for Quality Assurance in the Catalan University System – www.agenqua.org	Regional, university sector	Programme and institutional evaluation
Sweden	National Agency for Higher Education – www.hsv.se	National, university sector	Programme and institutional evaluation and accreditation
Switzerland	Centre for Accreditation and Quality Assurance of the Swiss Universities (OAQ) – www.oaq.ch	National, university sector	Programme and institutional accreditation
United Kingdom	Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA) – www.qaa.ac.uk	National, university and non university sectors	Programme and institutional evaluation
	European University Association (EUA) – www.eua.be/eua/	University sector	Institutional evaluation